НАРОДНИ БРОЈ 16.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка нарочито за шире народне кругове уређени могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Присланo“ плаћа се 20 нов. од врсте

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 62. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 21. АПРИЛА 1895. ГОДИНА XXX.

КРАЉЕВА БЕСЕДА.

Дуго је времена морало проћи, да се до нових избора у Србији дође, под овим старим уставом. Натезало се са сваке стране, пробало се од сваке руке, да се докаже нужност и потреба укидања сахрањеног српског устава, па се није могло наћи ни извештачених доказа. Тога је ради морала бити „скупштина“ састављена од оних елемената, који немају ни својих мисли, својих идеја. Таку „скупштину“ могу престављати само српски — напредњаци, или Светомирови неутралци.

И српски је двор добио такву „народну скупштину“. Ено је данас у Нишу, другој српској престоници, где са усана своје узданице, свога краља, слуша беседу његову . . . Беседу, која хоће да дâ доказа, како је захтевала потреба државна, да се обустави српски устав од 1888. год. и у живот уведе стари устав од 1869. год., како би се партијске страсти стишале, како би се ауторитет круне подигао. Да ли су се партијске страсти стишале, довољни су нам докази последњи избори поверника, који су имали, да бирају посланике народне. У Србији нема изборнога места, где би се могао, иоле, иоле при слободним изборима изабрати напредњак. То је неоспорна истина, а и само би морало доћи до проливања српске крви; а безумни Милан је ово и захтевао; јер поуздано дознајемо да га је обест прехрвала, када је чуо да радикали у изборну борбу не ће. Крви радикалске, крви народа српског, тога је он хтео и хоће. Српски су грађани немилице кажњавани, безобзирце хапшени и прогањани из једног места у друго. Ти и такви „избори“ дали су доказа, да се партијске страсти нису стишале, већ на против још већма заоштриле. Мало је требало још, па да Србија плане у живи огањ, што је добро уочио и стари господар и дао осетити: да ће у таком случају узети краљевску власт у своје руке, а за тим уништити и овај неправилно у живот уведени стари устав.

И саме вође радикалне и либералне странке промериле су прилике добро и нашле за сходно, да се грађански рат спречи, да се не тера у крајност, те су у последњем часу и ради отаџбине своје, и ради самога престола — обуставили сваки даљи изборни рад.

Партијске страсти, дакле, нису се стишале. На против оне су још већма заоштрене.

Достојанство круне . . . да, достојанство круне не састоји се у томе, што ће каква „народна скупштина“ изгласати све оно, што се круни, или каквом њеном саветнику прохте. Достојанство круне не обдржава се тиме, што ће првога априла рећи: „Од данас устав ступа у пуну силу и важност“, а 9. маја долази на ту мисао, да га треба суспендовати! Таким се радом руши достојанство и обичнога човека, па таким радом и сама круна руши своје достојанство.

Постигнуто је пријатељство многих царева, тиме, што се дао лично преставити краљ од Србије поглаварима великих држава, да својом особом да доказа, како се у њему „огледа“ народ српски . . .

Ето, то је и такав је доказ „дат“ о стеченом пријатељству „многих“ моћних европских држава и њихових поглавара. Што српски народ пишти под лажном уставношћу, што Српство забезекнуто гледа у своје средиште, где се не поштује ничије право, где се Срби немилице кажњавају, хапсе, па и пушкарају, ствар је сасвим споредна.

Српске новчане прилике треба уредити; потреба изискива, да се одобри зајам нов ради консолидовања (сједињени) „ситних“ подужица. Шта је то изазвало? Од куда потиче та потреба? Да ли је то баш с тога што су српске финансија биле разорене, или пак за то, што су оне поремећене укидањем устава и потребом тражене пензије за Милана?

Нека се само то сврши сретно, даље се вели, па ће се брзо позвати и други сазив народне скупштине, која ће се имати, да побрине и о народном благостању, о трговини, занатима и другом. Зашто је то речено? Да ли отуда непровирује каква нова криза, каква нова промена? Хоће ли, ако промене буде, та промена бити сталнија, чвршћа? Хоће ли се почети отуда где се стало 9. маја и ако се почне отуда: ко јамчи српскоме народу, да су трзавице престале у земљи, да ће права и слободе српских грађана збиља ступити у пуну силу и важност своју?

Ко би још и на та питања могао дати одговор свој.

Српски народ изгубио је поверења у речи свога краља, Србија се од њега не може ничему надати, док он не буде прво господар сам над собом, господар своје речи и својих дела.

Митровица. **Тврто.**

Нови Сад, 20. априла.

Њитрански избори и заостале црквене реформе. Слобода вере и рецепција Чивута доћи ће у скоро поново пред горњу кућу. У опозицији горње куће велико је огорчење на Банфија због насиља, која је починио народној страници а при тим изборима, а особито због увреда, које су нанесене грофовима Наидору Зичију и Имри Хуњадију; шта више то је ражљутило и досадање пријатеље владине, те се говори да су многи, који су владу до сада помагали у црквеној политици, одлучили да јој свој глас неће дати; неки пак да ће против њих гласати. Владина је јачина дакле врло пољуљана, а опозиција појачана, те је скоро више него сигурно да ће рецепција Чивута и слобода вере пасти, а са њиховим падом пољуљан је и положај самога Банфија.

ПАСТОРЧАД.

На све стране чује се јад и вапај, наступили су тешки дани, дани пуни искушења. Овогодишњи Ускрс донео је многоме и многоме место црвенога јајета, црно, прецрно, место знака радости, весника муке и патње. Без куће и кућишта, без крова и крува, без игде ичега остао је многи човек, многа породица. Необуздана вода, силне поплаве претвориле су родна поља у пусте мочари, скромне кућице у грозне развалине.

Уз поплаве дошле су и друге невоље: неродица, безцење хране и ратарских производа, државне велике порезе, а уз то и преваре на све стране. По народу муте сензали берзини и других несретних шпекулација; проневере су посведневне тако, да човек ни са крваво стеченим није сигуран да ће бити његово. Тројединица није сретнија од нас; погледајмо само на румски котар поносиога Срема какве невоље њега све не снађоше.

Па шта сад? Има ли овоме помоћи? Је ли ово суд божји против кога се не може ништа? Не, несрећа је тешка, но било их је још црњих и горих и свет није пропао. Ово су баш дани, ово су баш прилике, када човеку треба да се покаже, на што му друштво и друштвено уређење, нашто му држава, нашто му друге власти и за што он од рада свога мора да даје један део на опће цељи. Једном речи овакове прилике треба да покажу човеку шта значи бити чланом једне заједнице, било народне, било државне.

Тако је то било свагда и тако треба да буде и данас. Када је држава, када је каква заједница у опасности, она иште помоћи па и жртава од својих чланова, но како ови пострадају, дужност је тада њихова, тих заједница да им пруже братску руку помоћи.

Док дете не заплаче мајка га се не сети, док не јаукнеш не знају да те боли. Но ми смо се заплакали ми смо јаукнули, али се боли наши не чуше, јер на глас пасторчета мећеха се брзо не диже, а и ако се дигне не ће се дићи да му муке ублажи него да га кажни ради непослушности и непокорности. Тешко је то бити пасторак, тешко, врло тешко гледати да се о добру твоме други држи, да си само слуга, да само радиш, а никада не уживаш у плоду рада свога; тешко је знати да си сам самохран без старатеља и чувара, да си пасторак.

А српски народ у ужој Угарској гоњен је пасторак Банфија, а у Тројединци Хедерваријев.

Ови дани то су јасно посведочили. Ми немамо никога ни у Пешти ни у Загребу ко би невољу нашу протумачио на највишем месту где се правда дели, где је милост и где би је добили.

Обратимо се на другу страну. У Карловцима стоји друга власт наша, за коју народ српски опет много троши и која би требала да се брине за нас. Фондови су богати, патријарх ужива силно народно имање, манастире су народни синови подигли. Па зар ни од те стране не може бити помоћи? Зар не би била света дужност, тог светог патријарха, да он својим великим даром, да манастири својим поклонима покажу како треба пружити помоћи?? Но кад помоћи треба онда смо и ту непослушни и непокорни, онда смо и њихова пасторчад. А пасторчадима мећеха радо не чини.

Правда.

ПОДЛИСТАК.

БОГАТСТВО И СИРОМАШТВО.

(по С. Смајлсу.)

Новцу се приписује сила и моћ, колике он у истину нема. Ко има новаца, попне се често на високо, и свету такови донекле заблеште очи, али могу ти у својој унутрашњости често бити опаки. Онај, коме је највећа мудрост новац, може постати пребогат, али у исто време остати убого створење; јер ако сиромаштво више пута убија племените осећаје у човеку, никада их не може богатство да купи.

Има људи, који траже богатство као особити благослов неба и као право сресто своје среће, а овамо је често узрок покварености њихових нарави и извор њихове несреће. (Доситеј). Богатство је често велика напаст: оно човека наводи на нерад, коме се ласно навикне нарав људска, па су с тога двапут славнији они, који се дижу из крила сиротиње, да својим знојем потпомогну напредак свој и свога народа, па да се могу убројити у коло трудника.

*

Богатство у руци људи ниских осећаја, којима најцрње страсти дрмају, није друго до напаст и заседа, те може постати извором неизбројивих невоља ономе чије је, а често и другима. Човек, који не употребљава своје имање, да користи себи и другоме, него да удовољава својим похлепама, боље би било, да се родио и остао сиромах, јер на те се може односити еванђеоске речи: Пре ће проћи камила кроз уши иглене, него богат што ће ући у царство небесно. — Богаство и поквареност, раскош и грех својта су.

С тога разлога више пута је корисно, да се боримо са сиротињом и савладамо је, јер увек ће таки људи бити јачи од оних, којима је могло бити да се уклоне далеко од битке. Младић, коме богатство дође од старијега, лако се свега наужива и за рана му живот додија. Немајући особита посла, време му се отеже, устоји се срцем и умом, и он често стоји у задрузи људској, налик брегу у мору, преко кога се валови премећу. Боље је дакле, да невоља човека на рад нагне, да се научи у сама себе поуздати, те тако савлада тешкоће, што му на пут стају, него да живи залудно, без посла и рада. Ко се узда у богатство, пропашће, а праведници ће се као грана зеленити. (Соломун)

*

Што се у опште мисли, да је сиромаштво несрећа, не стоји, јер оно се лако може претворити у прави божји благослов, турајући човека у борбу са светом, из које се људи поштени и мужевни увек враћају снажнији, поузданији у себе и славодобитнији.

Рекао бих (Bacon), да људи не цене ни своје богатство, ни своје снаге. Оно прецењују, а ову премало цене. Поузданост у себе, трезвеност у жељама уче човека, да се поји својим вином и наслађује својим лебом, да поштује сам себе, када своју вечеру својим трудом стече, и да се служи што је год могуће добром, што му га божија срећа нанесе. Сладак је сан ономе, који ради, а ситост богатоме не да спавати. (Соломун.) Бог је драги тако наредио, да нема слађег хлеба до стечена трудом свога тела или свога ума.

*

Нико није дужан да постане богаташем, али свако треба да је поштен. И заиста често под сиромашнијом хаљином куца племенитије срце, него под оном од свиле и кадифе. Имањем сирома, али обилан поштењем, на сваки начин стоји над онима, који имањем обилују, а срцем су убоги. Само они, који срца немају, немају ништа.

Дивно је то видети сиромаха човека, како поштен остаје уз стотину напасти и не да, да га непоштење понизи. Човек, ма и не имао друго осим способности, трезвености и поштења, може ипак дичан стајати у колу људске задруге.

Неко говораше: „Мој ми отац нареди, да радим као прави човек, па ма ни новчића у џепу не имао, јер без поштења и витешкога срца никада ни један човек није заслужио, да му се име спомене.“

Има нешто, што вреди виши од икакова богатства, и ко то има, може се сматрати најбогатијим, а то је човечност (морална, особна вредност). Човечност је круна и слава животу. Она је једино најдрагоценије добро, које може бити код људи замена богатству и високим частима. Човечност зна оплеменити сваку руку људске задруге и високо понети свету на очи малена и убога. Она може више од богатства. Богатство ни племенит род не доносе собом човечности и племенитости.

Људи висока ума нијесу богаство сматрали сресто среће човекове. Позната је прича о благу лидијског краља Креза и одговор атинског законодавца Солона. Уз све благо Крозово није га Солон назвао најсретнијим човеком на свету.

Није сиромах онај, који има мало, него онај, који много жели.

Неко рече Сократу: „Благо си ономе, који може набавити све, што жели.“ А он одговори: „Не, него ономе, који је тако задовољан, да ништа не жели.“

Богатство није од потребе развоју најузвишенијих моћи нарави људске, јер да је тако, не би свет толико благодарио људима, који су под сиромашном руком одрасли.

*

Ко љуби новац не ће се наситити новца, и ко љуби богатство, не ће имати користи од њега. (Саломун.)

Богатство даде бог људима, да користе себи, а помажу другима.

Богатство ваше иструну и хаљине ваше поједоше мољци; злато ваше и сребро зарђа и рђа њихова биће сведочанство на вас, изешће тело ваше као огањ. (Апост. Павле.)

Жеља за богатством троши у опште људима највећу силу ума и нема ништа тога, у шта се човек за љубав к злату упустити не ће, а колико је боље тећи мудрост него злато, и тећи разум, колико лепше него тећи сребро. А евангелист Матеј каже:

ВЕСТИ ИЗ СРБИЈЕ.

СА СРПСКЕ СКУПШТИНЕ.

Редовни састанак држан 17. априла.

Овој су седници присуствовали сви министри осим војног и иностраних дела.

Подпредседник Мих. Павловић отвори састанак и пре но што ће отпочети дневни ред, нареди секретару да прочита два указа, и то један: којим се овлашћује мин. иностраних дела, да поднесе предлог закона о привременој погодби између Србије и Грчке, а други: којим се за владине посланике наименују још 5. За овим се пређе на претрес скупштинске адресе. По прочитању адресе, која у осталом, ништа друго не садржи до репутације из престоне беседе, узе реч Стеван Ђурчић и у име свију либералних посланика изјави од прилике следеће:

Господо посланици! Пред нами је адреса, као одговор на беседу краљеву. Као што се види, у првом делу говори се о једном државном правном питању, које се односи на свршени чин од 9. маја. То је без сумње, најважнији део адресе. Побуде, које су изазвале 9. мај означене су доста прецизно у краљевој беседи а и ми их врло добро знамо. Устав од 1869. год. није одговорио потпуно народним потребама, за то је и дошао устав од 1888. год. који је на жалост промашио циљ, и то је ипак први, т. ј. садањи устав много практичнији од минулог. (!!) Говор Ђурчићев као што ће и сами читаоци увидети, може држати само човек, који је зависан од данашњих државника, као што је и сам Ђурчић. Љуба Молеровић напредњак, примети Ђурчићу, да је он у свом говору хтео да истакне да је чисто либ. устав од 69. год. много бољи од радикално-либералног од 88. г. што у истини не стоји, јер устав од 88. год. даје народу много веће гаранције но од 69. год. по коме само може да постоји народна скупштина, али она нема никакву важност, јер влада може чинити шта хоће, па шта више у свако доба огласити напредно стање. На овако вређање, либерали су само напоменули, да су и напредњаци правили устав од 88. год. и ништа више. За овим се изјасни Ђурчић у томе, да у свему усваја прочитану адресу, а Рајовић рече, да овде није реч о сравњењу устава од 69. год. са уставом од 88. већ о адреси, те тако треба преко ове излишне дебате да се пређе и о адреси да се реши, које се једногласно и учини.

*

Редовни састанак држан 18. априла.

Напредњачки клуб узео је јуче поново у претрес Вукашинов зајам и донео решење, да се причека, док Вукашин неке тачке из уговора објасни у финансиском одбору, па тек онда ће се донети друга стална одлука.

За министарским столом већ су седели Христић, Вукашин, Стефановић и Лозанић, кад Николајевић у 9 сах. и 20 мин. отвори састанак и позва секретара, да прочита записник од претпрошлог састанка, који се усвоји без икаквих измена.

После разних других молба и жалба, међу којима беше једна од пожаревачких Чивута, да скупштина определи плату њиховом учитељу, прочита се акт министра финансија, којим подноси скупштини завршне рачуне за 1891. и 1892. годину. Опет да се изврши само законска формалност. За тим су читани разни посланички предлози, међу којима беху најважнији: 1. Да се из прихода класне лутрије изда помоћ за подизање винограда; 2. да се повиси такса на домаћи дуван, а смањи цена дувану ниже класе; да се укину великопродавци дувана; 4. да се укине закон о сеоским дућанима; 5. да се ресавски срез подели на двоје и др.

После предлога дођоше на ред разне интерпелације. Пре но што се прочиташе неколико честитака, прочита се још један предлог златиборског напредњака Владимира Павловића, који тражи, да се у закону о паљевинама унесу још строжије одредбе, који се предлог као хитан огласи. С овим је свршена седница, која је трајала ни мање ни више већ равно 20 мин.

*

Либерални клуб. Из Ниша се вратио Драг. Гођевац, члан главног одбора либералне странке, који се тамо саветовао с либералним посланицима, да они положе своје мандате. Како из Ниша јављају, његов је пут остао без успеха, јер ће сви либерални посланици остати у народној скупштини.

*

Краљичин долазак. Чује се да се у одборској седници општине београдске саветовало, о начину како да се краљица Наталија дочека. Дочек је утврђен за 28. април. Осим одбора општинског установљен је и нарочити одбор за дочек.

*

Забрањено. „Виделo“ од среде је забрањено. У њему су изашла два јевгровита и оштра чланка о зајму и против несавесног рада Вукашиновог.

*

Позвани. „Српска Застава“, јавља да је чула из поузданог извора, да су Гарашанин и Чеда Мијатовић, позвани у Ниш, јер се вели кабинет неутрални озбиљно заљуљао из темеља.

*

Општа осуда. Сво јавно мишљење у Србији: и главни органи све три странке у Србији и самостални листови, — све је као из једнога грла, ко с више ко с мање доказа, изишло пред свет и осудило „Вукашинов зајам“, не само као банкротски зајам, но и као зајам потпуно нечист, прљав, несрпски. У овоме је једини изузетак познати најамник са Смиљева (П. Тодоровић), који за златнике и на свету трпезу пљује. Према овој општој осуди, која је израз целокупног народа, имају се равнати на првом месту кредитори а, богме, и тако звани „посланици“.

*

Ранко Тајсић болестан. Има већ 6 до 7 дана, како се овај стари борац разболео. Није шала толике бриге претрпети преко главе, то тешко издрже и млађи људи. После дугог преговарања једва је министар правде допустио, да се Тајсић пренесе у општу држ. болницу на лечење.

*

Ситуација. Морамо искрено да признамо, да смо се и сами зачудили чланку „Виделовом“ о новом зајму. Из њега би се могло извести, да су напредњаци отказали послушност неутралној влади и да хоће да раде на своју руку. Овај факат био би на сваки начин врло користан по данашњи тежак положај народни, јер би тада остали усамљени само неколико људи. Само што је тешко веровати напредњацима, јер знамо њихову прошлост. Да је и код њих поле правог патриотизма, да они поле воле ову земљу, они неби дали да се употребе као машице, па да се после избаце на буњиште. Ово су напредњаци и сами увидели, јер „Видело“ не вели забадава ово: „Јуче су позивани радикали да уговарају за инат напредњацима, данас се позивају напредњаци да гласају за инат радикалима.“ Ово је врло јасно и напредњаци би ову жалосну историју требали да имају увек пред очима. Сами су Срби себи увек криви. Да у Србији нема људи, који ће за љубав положаја преврнути и самом вером, нема те силе, која би могла упропашћавати све што је Србину свето, као ово данас. Али је до сад у Србији било увек политичких „вођа“, који су, као хијене ишле за војском и клале пале жртве на бојишту. Ти измећари, та неморалност неких амбициоиних а веома плитких људи јесте та мора, која је претисла српски народ... Нека се велимо, све партије држе савесно, па ћете видити, како ће врло брзо настати право благостање у Србији.

„Одјек“ је поздравио врло симпатично овај најновији обрт код напредњака, јер само патриотски рад сваког правог Србина, може донети добра Србији. Положај за Христићеву владу сада је врло незгодан. Ако се уговор одбаци, она мора одступити, јер ће се иначе пред страним светом са свим обрукати, а већ да се не боји срамоте у Србији, то смо већ видели. Ма ко да сад замени Христићеву владу, мора ће са створеном ситуацијом рачунати и гора влада ни једна не може бити. Николајевић би у овом моменту био немогућан, јер не би имао шта да ради. Да ствара нове завере, нема никаквих згодних изговора, а и страни свет био је сит тих фармазонских мајсторија. Елем како изгледа, канда ће да се разведри на политичком небу Србије. Сатане ће да се сакрију у свој понор, јер су доста рана задале Србији.

*

Гарашаниново писмо. Из Ниша јављају „Одјеку“ да циркулира међу „посланицима“ једно Гарашанино писмо, у коме он излаже своје мисли, да не треба и за што не треба никако примити Вукашинов предлог о уређењу српских дугова. У исто време, сем овога, циркулише међу „посланицима“ напредне странке и глас, да напредњаци могу имати много повољније услове зајма, но што их је Вукашин добио својим странствовањем по Европи. Криза је, услед свега овога, неизбежна“.

*

Вукашинов зајам. Под тим насловом пише „Одјек“ у једном чланку између осталог: Ево једва после четири месеца, од кад је закључен, дочекасмо да видимо сам садржај уговора Вукашинова зајма, за који је он странствовао скоро пуна два месеца и који је закључио, најпосле у Паризу 14. децембра прошле године. И да у њему нема услова да га законодавна власт одобри, и да Вукашину и „неутралној“ влади није приспело што пре до новаца да дође, ми га, за цело, још дуго, а можда и никада, не бисмо сазнали. Толико је он скандалован, страшан, банкротски. Сва наша предвиђања показала су се, ма како црна била, као оптимистична: Вукашинов је зајам гори него што смо га могли замишљати. Сам текст уговора је јединственост швиндлерства, несолидности и зеленаштва; и финансиске групе, које су га с Вукашином потписале дале су њиме доказ да су исто толико прости и груби зеленаши, који цеде животни сок на најбездушнији начин Србији у једном мучном њеном тренутку, колико је и Вукашин Петровић показао несавесности и непатриотизма примајући те услове. Доказ колико су и Вукашин и финансиске групе далеко зашле у окивању и пљачкању Србије, јасан је за сваког већ и по томе, што се одмах, чим је текст уговора објављен, цела штампа српска изјаснила противу њега, што од те осуде није изостао ни орган напредне странке „Видело“, коме за цело нико не може пребацити претерано опозиционарство и које је до последњега тренутка показивало неверовање нашим предвиђањима и ћутало о целој ствари. Сад је и за „Видело“ јасно, да се скупштина у Ниш није звала да постави нове основе за здраву уставну организацију Србије, но за то да је стегне и веже новим ланцима.

А сад да у најкраћим потезима, обележимо нов зајам и његове карактерне црте истакнемо. Зајам нови гласи на 98 милиона динара. Толико се Србија задужује. Рок је зајму 75 година, курс је формалан 70 од сто, а фактички 68 и по од сто интерес је 4 од сто. Овај нови зајам је на 75 година, а најдужи рокови досадашњим зајмовима су 50 година. Зајам нови дели се на два главна дела: један део обухвата суму номиналну од 41,350 000 динара а други део суму номиналну 56,650.000 динара. Први део зајма банке примају одмах, а за други део банке имају право опције, и то опет у два пута: 1. јула 1895. и 1. децембра исте године, а то значи да банке део новог зајма од 56.650.000 дин. могу да одкажу од 1. јула 1895, год. и од 1. децембра 1895. год. у свако доба, било делимично било за целу суму. За што? Да се истера један вишак од 3,500.000 дин. који по свој прилици треба некоме дати, а за који се у уговору вели, да ће се предати српској влади „за потребе државне благајнице“. Тај део зајма банке примају одмах, јер он ништа друго није, но замена старих облигација са новим, које су за банку повољније, јер за њих дају само 70 дин. за сто, а добијају гаранцију — банкротску, добијају четири монопола који представљају чист приход од преко 4,000.000 дин. а добијају у своје руке формално управу монополима српским. Јер они постављају два делегата, које Србија мора да плаћа, и који потпуно заповедају управом монопола. Управа монопола само овим делегатима може предавати сав свој приход, а само на њихову признаницу она добија разрешеницу, а никако на признаницу министра финансија. Поред тога они добијају још право, да се и поред свију гаранција и из осталих буџетских партија наплаћују, ако приход од монопола „не достигне“ и преко свега, још се везују руке држави да за 75 год. не сме мењати своје финансијско законодавство, које се зајма овога и осталих зајмова тиче. Осим тога банке још добијају право да и остале зајмове српске по истим овим основима „конвенирају“, не примајући на себе никакву обвезу. И кад су све то осигурале, оне опет остављају себи одрешене руке и за извршење осталог дела новог зајма, што значи да је Србија за она 3,500.000 дин. што ће се некоме дати формално, продала финансијске изворе своје, своје државно самоопредељење у законодавству и заградила себи пут за поправку и побољшање. Србија никад до сад гори и тежи зајам није имала ни закључила, него што би био овај кад би се и ако би се на несрећу примио.

СПРЕМА ЗА МИЛЕТИЋЕВУ ПРОСЛАВУ.

Далматински „Српски Глас“ има у тој ствари допис из Срема у ком вели: „Позив на српски народ наше свесне омладине да се прослави седамдесетгодишњица дива Милетића, учинио је најлепши утисак у души свакога Србина без разлике странака. Српска је омладина овим позивом још једаред засведочила и доказала, да је свесна своје дужности и да се сваком приликом зна одазвати своме високом позиву. Да ти је светао образ у Српству, узданицо наша!

Већ се у целом Срему опажа неки живљи покрет и где се састану само четири одлична Србина већ се о томе говори, свакі се натиче да другог претече својим идејама, како би се боље и узвишеније, часније и по српски народ достојније извела ова прослава. Као што при поласку у Загреб на скупштину српске банке бесмо оставили код куће партајство, да сложно порадимо на добру нашега народа, тако и овом приликом сви сложно радимо, да се покажемо достојни синови отаца наших. Одазвати се омладинскоме позиву света је дужност свакога Србина. Ја се надам а не без разлога, да ће овај дан Милетићеве славе опет сјединити све српске родољубе на заједнички рад на политичком пољу, јер је у особи дра Светозара Милетића оличена српска мисао у Војводини, а сви наши свесни родољуби већ увиђају да нам партајство само шкоди и да ћемо, ако овако и даље пођемо, сами себи гроб ископати.

Политичке новости.

Састанак угарских великих жупана.

Велики жупан пештанске жупаније Беницки, у свези са вел. жупаном торонталске жупаније Ронаји-јем издао је позив на све угарске вел. жупане, да се почетком јуна сви састану у Будимпешти на заје-

---

Не сабирајте себи блага на земљи, где га мољац и рђа квари и где лопови поткапају и краду, већ саберите себи благо на небу, где га мољац и рђа не квари и где лупежи не поткапају и краду.

*

Богатство није кадро да излечи човека од сребролубља, нити му може дати онај покој срца, који се находи у разумној умерености.

Бежи од лажљивца, јер њему не може никада бити доста, увек је сирома, јер не види оно, шта има, гледајући оно, шта жели.

*

Желиш ли, да будеш задовољан са оним, шта имаш, буди у свему умерен и троши толико, колико ти приходи дозвољавају.

Поштењак се трезвено влада у своме имању и све на длаку исплаћује, а никада се не труди да изгледа виши, него што јесте а нити се дугом до врата упропашћује. Прави човек неће се правити онаковим какав није, чинити се богатијим, него што јест, живети другачије него што му положај и стање доноси. Има људи опет, који се радо показују онакових какви нису. Шта једни чине, то и други, па држе, да им се разметати, као најсретнијим њихова халина, да им је трошити као и њима, необзирући се на последице, хоће да живе као права господа, а овамо им не може да буде. Такови се морају да задужују, не знајући ни сами како ће дуг да подмире.

*

Две су врсте људи међу собом слични: они, који не знају свога новца штедити, и они који су за туђим новцем помамни. Првима су увек чисти длanови јер свој новац непромишљено у свашта бацају, као да силом хоће да се опросте. Други се својим размећу, да после у свакога на врата закуцају.

*

Благостање, коме се правом надамо, јесте оно, које својим жуљевима стечемо. Желити имање, а не трудити се, права је болест духа.

Кад расте богатство, не дајте, да вам срце прионе за њ. (Псалмопевац).

Има људи, који се помамише за златом, па не бирају средства, како да до њега дођу, и „падају у напаст и у многе луде и шкодљиве жеље, које потапају човека у пропаст и погибао“.

Ко хоће да ужива оне сласти, које му новац даје, ваља да га зна поштено стећи, а не таруући се о другог.

„Младићу, буди сирома, саветоваше неко млада човека и такав остани, док год видиш да се свет око тебе богати преваром не тражи наслова ни власти, док год их има, који то подлошћу стичу; поднеси, да те преваре наде, док се другима испуњују помоћу ласкања. Својом се крепошћу огрни и нађи пристаништа и свакдашњи хлеб. Ако на томе путу и оседиш, а сачуваш непорочно име, захвали богу и задовољно умри.“

Када би се многи тога држали, било би мање суза на свету.

Јово.

нички договор. Позивница отворено вели, да овај састанак, који би се и у будуће сваке године држао, нема никаква политичка значаја; но опет неки, који у свакој ствари траже поред истакнутог смера и други тајни смер веле, да овај састанак има да приуготови жупане за идуће саборске изборе, да удеси владин кортешки апарат, што боље, јер се очекује, да ће идући избори бити много жешћи и ватренији од досадањих.

Гроф Зичи код краља.

Вођа народне странке гроф Зичи добио је позив да дође код краља. Овоме се позиву приписује велика важност и мисли се, да краљ за цело Зичија зове због избора у Њитри и због оне увреде, коју је Зичију нанео председник избора. Влада је и други пут победила на избору, но као што се види, избори у Њитри стају много муке, а бог зна шта још могу донети.

Продужење тројног савеза.

Тројни савез међу Немачком, Аустро-Угарском и Италијом приближује се своме крају времена, на које је закључен. Како се сада пронеле вести међу немачком дипломацијом, Немачка је већ учинила потребне кораке у Бечу и Риму, да се тројни савез између ове три државе и даље продужи.

Нови руски посланик у Београду.

На место Персијанија, који је стављен у пензију, највероватније изгледа да ће за руског посланика при српском двору бити постављен Гирс, син недавно преминулог руског министра спољних послова Гирса, и некадашњи секретар руског посланства у Београду.

Криза у румунском сабору.

У румунском сабору и сенату мањина је захвалила на посланичким мандатима, јер вели, да већина чини против уставна дела; сви чланови либералне странке напустили су саборницу, која је остала сада без опозиције, и издали проглас на народ, у коме га позивају на велик збор. Прилике су врло озбиљне и може врло лако доћи до распуста сабора.

Присаједињење Конга Белгији.

Како јављају из Белгије, краљ је изјавио, да ће седнице саборске трајати до августа месеца, пошто он хоће још у овој саборској сесији да реши, по њега већ несносно питање анексије (присаједињења) државе Конго Белгији. У почетку је ова ствар тако запела, да је изгледало, да ће краљ захвалити на престолу, пошто је сам рекао, да ће то учинити, ако сабор анексију не прими. Пошто су трговачке коморе изјавиле, да пристају на анексију, изгледа, да ће се ова ствар глатко свршити.

Мир међу Кином и Јапаном.

Јапан још није ништа одговорио на протест Русије, Француске и Немачке због мира међу Кином и Јапаном. Руски и немачки посланици састали су се са јапанским председником министарства и министром спољних послова, да се договоре, како би се овај судар могао одклонити. Сједињене државе америчке изјавиле су, да се оне никако не ће мешати у овај сукоб, једино ако би могле, оне би пријатељским саветом покушале, да се ова ствар изравна. Италија се држи неутрално, и ако је она за то, да се мир, какав је сада, спроведе; но у случају рата она се не би силом противила захвевима Русије, Француске и Немачке.

Избори у Грчкој.

Избори у Грчкој за нову камару свршили су се потпуном победом Дељаниса, а коначним поразом бившег министра-председника Трикуписа. Присталице првога изабрани су у 147 изборних округа, док су трикуписте победиле једва у 14 округа, осим тога изабрано је још 26 независњака, од којих ће се неки придружити Рали-ју који има 20 присталица изабраних. Седам министара, чланова бившег трикуписова кабинета, заједно са Трикупи сом пропали су у својим изборним срезовима. Трикупис, који сада има једва 14 присталица у прошлој коморској сесији имао је већину од 105 чланова.

У данашњим тешким приликама, кад се подигли душмани наши, да нас са бедема стерају, а „Заставу“ искину из наших руку, ступисмо ево у другу четврт тридесете године „Заставине“. Ко има жара и мара за општу нашу ствар, нека похита с претплатом и нека нам набави читача и претплатника за нову четврт.

„Застава“ је претрпела до сад много удараца, што је ретко ко могао да издржи и још да живи. А да узможе и даље снажно одбијати ударце, наперене на њен живот и опстанак, и да се узможе слободно вити над нашим главама — не зависи само од ње.

У препоруку „Заставе“ излишна је свака реч. Њен рад и борба познати су нашем народу. А шта она вреди за све нас, то боље од нас говоре парнице и преметачине.

ДОПИСИ.

Вел. Бечкерек, 19. априла. Поред свакидашње невоље и терета, ево нам и велике воде. Небројено сиротиње, наше рођене браће пиште и вриште у хладној води.

Али! Несрећна браћо наша! Јоште српско срце, за српским срцем уздише. На све стране се данас купе добровољни прилози за ту нашу несрећну српску браћу. Та ено и браћа у Србији, раширише своја братска прса, позивају за помоћ браћи својој у Банату, Бачкој и у Срему.

Болом у души морамо признати, да код нас за помоћ рођеној браћи никаква кретања нема. Где је певачко друштво? Где је дилетантски одбор?

Али да! Наше црквено певачко друштво приређује „село“ на ђурђев-дан ов. год. у корист своје благајне. Не, браћо, то не ћемо! Зар наше срце не куца за браћом? Зар наша српска душа да се не одзове братској души? Јесте! И наша ће рука да пружи помоћ својој рођеној браћи. Приредите „село“ у корист браће. иначе ће бити неприлике, као оно што је било са певачицом Илијићевом. Ко непромишљено сеје, тај непријатно жање.

Чујемо да се наше црвк. певачко друштво с благословом свога председника, спрема у Панчево, да врати посету тамошњем црвк. певачком друштву. Томе није сада време. Какви гости? Каква част? Зар нам је ово гладно и несретно доба за провод! Скупштини ћете одговарати за овај корак. На српску нам душу мећемо: маните се параде! Зар не видите, да хлеба треба гладној, голој и потопљеној браћи, која очајнички запомаже? Ту треба помоћи.

Више грађана.

Народна привреда.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Пероноспора (Peronospora viticola).

Филоксера је врло опак непријатељ виновој лози, до данас се није нашло сигурнијега лека против ње, осим америчанске подлоге. Тај је посао до душе пипав, али је подесан у толико више, што људи до данас још нису нашли боље нешто и подесније.

Дакле америчанска подлога треба да одржи душу нашој јевропској лози, она треба да подигне посрнуло благостање толиким виноградима, она треба да даде посла, рада и зараде толиким вредним рукама сиромашним. Америчанску лозу запаћамо за то, што смо се уверили, да она одолева филоксери; то је уверење оправдано, но осим филоксере, има винова лоза и других непријатеља. У овоме чланку рад сам да упозорим виноградаре, на једну — на жалост — већ познату болу, која је исто тако везана за винову лозу као и филоксера. Рад сам да коју рекнем о пероноспори.

Пероноспора је биљка из реда гљива и у Јевропи се за њу није знало, док није почела долазити овамо лоза из Америке. Дакле опет Америка. Та се Америка баш попела нама на грбачу, не да нам дахнути; она нам дала филоксеру, и једва мало дахнусмо душом, а ево нам нове напасти, која није ни мало мања од филоксере.

Пероноспору су спазили у Јевропи први пут 1878. године и то на Жакецу, која је лоза онда запаћана у Француској, највише ради вина. Идуће године — дакле 1879. — већ се она појавила у Француској на више места. Идуће 1880. године не само да је било у Француској, него и у Италији, Тиролу, Крањској, Штирској и Истри. Брже се дакле ширила него филоксера. Данас је већ на жалост знају сви виноградари, освојила је дакле целу Јевропу.

Пероноспора је скоро свагда у први мах сматрана за невину болу, није нигде избила као опасан затирач и упропаститељ винограда. Кад се н. пр. појавила први пут у Тиролу, није ништа нахудила виноградима по висинама, у долини поред Еча (Адице), појавила се тек крајем септембра месеца, те није могла штетно ни упливисати на савревање грожђа. Тако је било прве године, касније пак јављала се све раније, а кад је већ отела мах, па почела је већ у мају месецу да затире винову лозу.

Перонеспора наилази на све зелене делове на лози, а највише лист, где се покаже на полеђини као нежне беле, сјајне шљоке; на горњој страни листа виде се жуте, црвенкасте па чак и мркоцрне мрље. То је већ знак, да лист на тим местима пропада. Шљоке се све већма шире, док се не саставе, лист озго изгледа као преплануо, а оздо сав бео и онда је са свим пропао. Бива да лист и раније отпадне.

Ни грозд ни лоза не доспу до савревања, пуце се не развије колико треба, те грожђе не може ни да се употреби а лоза — како није саврела колико треба — провебе идуће зиме, те пропадне и догодишња берба. Ако пероноспора неколико година пустоши виноград узастопце без икакве препреке, мора виноград најпосле да пропадне, а ако и остане, дуго кења.

Ако се пероноспора указала у цвету, бива да цвет опадне, или ако и прецвета, пуце учмане, добије сиву боју и није ни за што.

Да описујем пероноспору са свим потанко, држим, да није потребно, ко је рад што више о њој да дозна, наћиће то у ваљаним делима, којих има данас доста. У тим делима исписан је читав животопис ове биљке. Овде ћу да по Бабовљевом делу испишем, како се која лоза држи спрам пероноспоре.

Највише се одупиру пероноспори, дакле најмање пате од ње: Бели Совињон (француска лоза), Падовански Марцемино, Рипарија, Солонис и Изабела. Ове три последње америчанске су лозе.

У други ред долазе ове лозе: Вердо, Фурминт (Мовлер), Афенталер, Португалац, Ружица, Скадарка, Кабернети и Совињон и Франк, Сира, Бели Вернач, Црвена Динка, Рефоско, Сланкаменка, Силван, Терлан и Талијанска Грашевина. — Те лозе дакле већма пате од пероноспоре, него оне у првом одељку.

У трећи ред долазе: Росара, Крупни Вернач, Лагрен, Мерло, Св. Лауренције, Теролдиго, Барбера, Грашевина, Бакатор (Езерјо), Црвени Велтлин, Бела Малвасија и Певерела.

Још већма пате: Новиола, Цирфандл, Гаме, Ливерден, Москато роза (Црвена Мирисавка), Бело Аустријско, Вилдбах, Плаво Франачко (Блауфренкиш), Зелени Велтлин, Ортлибер, Неграра, Гропело, Сиви Вунан и Трајинско.

Највећма пате: Оба Бургуђа (бели и црни), Милеребе, Племенка и многе Американке из рода Естивалис.

Ово се бар искусило у школском винограду у С. Микеле на Ечу, но да богме да то није баш св. писмо, биће и ту друкчије да је у другим местима, другим приликама. Камо среће, да ми у многоме чему можемо да се похвалимо стеченим искуством, као што се могу Тиролци у свакоме погледу похвалити са том својом школом, која служи баш на дику тој покрајини.

Научењак Вијала друкчије је распоредио лозу по њеној издржљивости спрам пероноспоре. Он меће на прво место Рунестрис, а даље од познатих Рипарију, Солонис, Клинтн Тајлор итд. од наших пак Португалца (Португизер).

Да се више не бавим тим, боље ће бити да пређем на само лечење винограда, управо не лечење, него какве се мере предузимају, да пероноспора не овлада, јер кад се она већ појави у коме винограду, онда не може више бити ни говора о лечењу; у таком се случају може говорити само о сузбијању, а на годину ће опрезан виноградар гледати, да у своје време изиђе добро наоружан пред тог опаког, ситног али силног непријатеља.

Истина да је лечење врло просто, једноставно и врло јефтино, али ће требати засебан чланак, да се о томе говори. Међу тим обећавам, да ће штовани читаоци у први петак и о томе читати.

J. M.

Вести из привреде.

Важно за наше земљораднике. Књижарница Ј. Радака у Вел. Кикинди издаје књигу: XII. законски чланак од 1894. год. о пољопривреди и пољском редарству са наредбом министарства за народну привреду, у ствари спровађања овога закона са разним белешкама и примедбама. Превео и удесио: Др. — а — н —. Цена 1 круна. Нови закон о пољопривреди и пољском редарству врло је важан по наш народ, а у првом реду по наше ратаре и у опште пољопривреднике. Сам закон тумачи, разјашњава и у многом допуњује министарска наредба, без које се закон не би могао ни у живот привести. Министарска наредба је врло опсежна, већа је и опширнија од закона и садржава врло важна одређења, која су потребна свакоме, а особито ће ова књига закона са мин. наредбом и разним белешкама и примедбама у њој добро доћи општинским поглаварима и скупштинарима (кметовима), који не владају мађарским језиком, да би могли закон и мин. наредбу читати на мађарском језику, а по звању и служби својој вечито ће имати посла са овим законом и министарском наредбом. Књига ова удешена је за практичну употребу, у њој долази параграф закона, па дотични параграф минист. наредбе и где је потребно белешка или примедба. Књига је дата у штампу, изнеће 8 штампаних табака велике осмине, а биће најдуже за 14 дана готова. Препродавцима даје књижара на сваких пет књига једну на дар у име рабата. Ко жели сву књигу да набави, нека се пријави горњој књижарници. — Ми ову књигу топло препоручујемо нашим пољопривредницима, јер ће их она у многоме упутити како ваља по закону и шта ваља радити те их тиме опростити од мачијих кривих тумачења закона, него ће им јасно рећи шта треба и шта морају чинити, а шта не, а не да их заводи како ко хоће.

Вести из места и са стране.

Српски сватови. Наш добри пријатељ, г. Петар Дамјановић главни књиговођа новосадске српске задруге за помагање и штедњу, венчаће се у четвртак после ђурђев-дана у 9 сахати пре подне у Сомбору са гђицом Даницом Ракићевом. Живили и сретно им било!

Село са игранком у Великом Бечкереку. „Српско црквено певачко друштво“ у Великом Бечкереку, приређује на ђурђев дан ове год. у просторијама гостионе код „круне“, у корист своје благајне, село са игранком. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Распоред: 1. М. Топаловић: „Ој облаци“ пева мешовити збор. 2. Товачевски: „Долине тутње“, пева мешовити збор. 3. Д. Јенко: „Двори Даворови“, пева мушки збор. 4. Д. Јенко: „Боже братимства“, пева мешовити збор. 5. Мокрањац: „Хајдук Вељко“, пева мешовити збор. 6. Др. Пачу: „Коло“, пева мушки збор.

Занатлиско веће у Митровици. Српско занатлиско удружење у Срем. Митровици уз пријатељско суделовање „Митровачве српске црквене певачке дружине“ под управом свога хоровође г. Јов. Волфа; г. Витомира Рунића срп. учитеља из Сентомаша и гђице Загорке Н. Петровићеве, приређује на дан 23. ов. м. (ђурђевдан) у просторијама „Српске грађанске читаонице“ прво занатлиско веће са томболом у корист своје благајне. Добровољни прилози, примају се са захвалношћу, а имена приложника, предаће са јавности. На овом занатлиском вечеру, свираће чувени српски свирач Васа Андалија са својом дружином из Шапца. — I. део. 1. „Српска зора“, од Т. Аустралијанца, свира В. Андалија са дружином. 2. Поздрав гостима, од *** *** 4. „Хајдук Вељко“ за мешовити збор сложио Ст. Мокрањац; пева мешовити збор Митров. срп. црвк. пев. дружина. 3. „Вила“ од Змај Јована, декламује госпођица Загорка Н. Петровићева. 5. „Напред“ од Иванишевића; свира Васа Андалија са дружином. 6. „Српска народна песма“, пева уз гусле Витомир Рунић срп. учитељ из Сентомаша. 7. „Српске народне песме“ из „Ђиде“, сложио за мешовити збор Јов. Волф, пева Митров. срп. црвк. пев. дружина. II. део. Игранка са овим срп. играма: Коло, Срба, Зајечарка, Омољка, Славјанка, Оф. коло (с песмом), Сељанчица, Радикалка, Заплет, Коло до зоре. III. део. За време одмора томбола.

Свечано отварање грађанског стрелишта у Новом Саду. Као што нам јављају, свечано отварање грађанског стрелишта у Новом Саду биће 23. априла (5. маја) о. г. Свечаност је скопчана банкетом, који ће се држати тога дана у 1 сахат, а на коме ће свирати војна музика 70. пуковније; после тога биће свечано пуцање. У вече тога дана биће концерат са игранком.

Беседа са игранком у Вршцу. Редовну беседу с игранком приређује вршачко срп. црвк. пев. друштво под управом свог ликовођа г. Вацлава Шнора у недељу на ђурђев-дан 23. априла 1885. у дворани „Винове лозе“. Распоред: 1. Говори г. Мита Мушицки. 2. „Песме о Хајдук-Вељку“ од Ст. Мокрањца; пева мешовити збор пев. друштва. 3. „Лаку ноћ“, песма Милутина Трбића; за двопев пуз пратњу гласовира удесио Вацслав Шнор, друштвени ликовођа. Певају гђце: Јелена Андрејевићева и Вида Гердецева. 4. „Сета“, од Караса (награђена), пева мушки збор. 5. „Fantasie de Concerte“, компоновао и свира на гласооиру г. В. Шнор, друштвени ликовођа. 6. „Тајна љубав“, за четворопев са баритонсолом компоновао г. В. Шнор. Певају г. г. Бранко Врговић, Ђура Брашован, Ђока Гуга, Миша Бугарски и Сава Томић. 7. „Сретан пастир“, од Гв, Хавласа (похваљена), пева мушки збор пев. друштва. За тим игранка са четир српске игре.

Први мај. Дошао је први мај, та радничка светковина, која и код нас у Угарској већ обузима све више и више маха. Најновија је новост у овом покрету то, што су сви издаваоци престолничких дневних новина решили, да другог маја не издаду ни једне новине, него да даду својим радницима првога маја слободу да не раде. Хиљадама радника изашло је у варошку шумицу и онде држали славље а пао је и по који социјалистички говор. На крају крајева дошло је до мало демонстрација, које нису имале озбиљних последица.

Велики земљотрес. Земљотрес који је био захватио целу јужно-средњу Европу и Италију у простору од 12.000 квадратних километара десио се

ноћу, између првог и другог дана Ускрса, те је задао стотинама хиљада људи бојазни и страха. Из свију крајева доносе брзојави вести о томе земљотресу, који је на многим местима био тако јак да су многе зграде знатно оштећене. Колико је до сада познато, на жалост има и неколико мртвих. У Бечу се земљотрес слабо осетио, истом брзојавне вести показале су, да је трус био колико далеко распрострт, толико и жесток. Изгледа, да центар труса ваља тражити у Крањској, јер отуда стижу најгори извештаји. У Љубљани су погинуле две особе, а у Родицу погинуло је троје дечице од једног зида који се срушио. У многим варошима у кратком размаку следовао је жесток потрес, један за другим, услед чега беше овладао велики страх. Већина света беше већ полегала, но пробуђени онако непријатно из првог сна, побегоше у пола обучени ван домова на улицу. По што се потрес непрестано понављаше, не смеде нико вратити се у домове, те тако проведоше целу ноћ под ведрим небом. У неким варошима морадоше војници напустити касарне, по што исте изгледаше да ће се порушити. У поморским варошима спасавао се свет на бродове а по другим местима бегаше на жељежничке станице. Као што је горе речено, много су зграде оштећене а и на жељезничким пругама има квара, пошто су се многе стене одрониле и местимице затрпале жељезне пруге. На јужној жељезној прузи, мора ће све ћуприје прегледати, јер изгледа да су многе оштећене. Када се узме Крањска за исходну тачку земљотреса, онда се објашњава дужина потреса северо-источно до Пожуна, јужно-источно до Босне и Херцеговине, јужно-западно до Рима, северо-источно до Бочена и северо-западно до Солаграда (Салцбурга.)

Огромно звоно цара миротворца. После оних свечаности у Тулону, (1893.) кад је Француска дочекала руску флоту са одушевљењем и свима могућим почастима, у Русији су порасле симпатије према Француској толико, да је од једном поникла мисао о томе: на који би се начин могла Русија одужати француском импозантном дочеку руске флоте. Још онда се замишљало, да би руски народ, који је кроз прожман религијским осећајима, најдостојније се могао одужити Французима, ако им поклоне једно колосално звоно, за цркву божије матере (Noter Dam) у Паризу. Услед изненадне болести цара руског Александра III., од овога се на кратко време било одустало. Али како сада јављају руске новине „Нева," поново је ова замисао избила на површину и већ је отворена писанија, да се салије колосално звоно и пошље на дар Француској. Но пошто ће оно бити тако џиновско, да не може стати у торањ цркве божије матере у Паризу, то се сада на новој цркви морасторској гради нарочити звоник колосалног размера, на који ће бити ово звоно намештено. Заиста од православне Русије и њеног побожног народа, ово је јединствена, достојна пошта Французима, који ће их кад год звоно зазвони, подсећати на племениту душу цара Миро-творца и у ватреним срцама Француза будити пријатељске успомене и љубав, којом је велика и праведна душа Александра III, заклањала, као анђеон хранилац, све народе у Европи за живота свога! **„Г. Ц."**

Стриц убио стрица ради плуга. У селу Поучју, завадили се пре неки дан стричеви из истога места Мирко и Глиша Белутинац, а да би због чега, већ због једног плуга. Мирко рече да је плуг његов, а Глиша опет да је његов, да од речи дође до свађе, у којој Мирко тргне нож, те свога стрица Глишу уболе у прса тако несретно, да је за четврт сата овај од стричеве руке умро. Несретни стриц Мирко побегао је после тога некуда, а мисли се да је отишао да се сам пријави суду.

Љубав међу псетом и мачком. Обично се каже код нас „живе се к'о псето и мачка" кад се хоће да рече: да неко с неким рђаво живи. Но деси се више пута, да мачка и вашка (псето) врло добро живе међ собом. Тако сад јављају из једне вароши, да се онде у некој кући мачка и вашка врло добро живели. Десило се, да се у исто време и мачка омацила и кучка окотила. Њихово је пријатељство тако дубоко ишло да је мачка дојила и мачиће и кучиће час једне час друге, а тако исто и кучка је дојила и своје кучиће и мачкине мачиће. Кажу, да се и остали чланови ове две породице господин мачак и господин кер врло добро живе међ собом! Шта још не може бити у природи и она има својих изузетака!

Луда и опасна опклада. У оћини Каба опкладио се један млад момак у веселом друштву својих другова, да ће за десет литара вина лећи међу жељезничке шине и пустити да преко њега пређе воз, а да га се и не дотакне. Друштво пристаде одмах на опкладу и пође са момком до пруге. Момак легне у једну увалу између шина, а воз, који је у томе стигао, прејури преко њега и недодирнувши момка. Овај је лакоумник сретно прошао, но многи су често постали жртвом своје луде опкладе.

Женске фијакерџије. У Лондону је једна госпођа, која је досад поучавала у музици, постала фијакерџија. Веле, да је врло лепа, те се лондонске фијакерџије боје опасне конкуренције, јер се говори, да је више лепих жена одлучило да се лате тога заната, надајући се, да ће публика радије имати женске фијакерџије. Због тога се лондонске фијакерџије поплашиле, па обећавају, да ће бити уљуднији и јефтинији.

Литија. Стављамо нашим читаоцима до знања, да се не ће носити литија на ђурђев-дан у вароши, већ у уторак на Марков-дан и то на Ченеју где ће се служити архијерејска служба.

Нешто из историје Лондона. Из статистике Лондона, највеће вароши на свету доносимо ове занимљиве податке: Лондонске улице дугачке су више од 10.600 километара, а за чудо је мало ватрогасаца за толики простор. Има их 585 са 58 постаја, 38 парних и 110 ручних шприцева. Варошка полиција броји 13.765 људи на које се троши годишње 3,125.000 франака. Главни заповедник полиције има плату годишње 52.500 франака, а два главна повереника сваки по 25.000 франака. Градских стражара има 11.151. — Омнибуса има 10.500. Болница главних 24, помоћних 110. У Лондону излази 449 новина. Најпосле је врло занимљиво да од 100 удоваца, који се поново ожене, њих 12 узимљу своје служавке.

Трговина.

Нови Сад, 20. априла. Пшеница прве каквоће 7 фор. — н. Пшеница средња 6 фор. 80—90 н. Пшеница лакша роба 6 ф. 50—60 новч. Наполица 6 фор. — нов. Јечам 6 фор. 20—30 н. Зоб 6 фор. 60—70 нов. Кукуруз у зрну 6 ф. 60—70 н., Маст 48 фор. Сланина сува 50 фор., дебела паљена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 41 н.
„ средњи . . . 39 н.
„ лаки . . . . 37 н.
Све од 1 килограма.
Теоци . 10—18 ф. по комаду.
Јагњци . 5—12 ф. по пару.
Овци . . —— ф. „

Стање воде под Новим Садом.

19. априла било је 4·90 мет. а 20. априла је било 4·88 мет.

*

Беч, 30. априла. п. рим. (Ориг. извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 10.623 к., а дошло је 3883 ком. млађе врсте и 6530 комада угојених мађарског соја. Свега 10.413 комада дотерано.

Трговина је трома.

Продавало се:

Прима роба 41—41½ н. изнимно 44 н.
Средња „ 38—40 н.
Сремска „ 37—39 н.
Назимад „ 38—44 н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 43 ф.
„ „ масти . 45 ф. Све од 100 кгр.

*

Беч 29. априла п. р. 1895. (Извештај са воловског вашара М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу Ст. Маркс.)

Пријављено је било свега 3975 т. ј. 1638 мађарског, 1066 галичког и 1271 немачког соја, а продавали се: мађарски од ф. 50—58, прима до ф. 62, галички од ф. 53—59, прима до 62, немачки од ф. 54—64, прима до ф. 66, за 100 клг. клане тежине.

Узроком свршетка месеца и предстојећег рока за плаћање кирије, била је и данас тражња врло слаба.

Потчињена марва, бикови и краве од ф. 23—36 за 100 кила живе тежине.

*

Беч 30. априла п. р. (Извештај са свињског вашара од М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу, Ст. Маркс.)

Почем се уз знатно већи довоз, још и цена масти поправила, то су данас цене са 2 новч. поново натраг ударили.

Пријављено је било свега 10623 комада, а смештено за продају 3883 лаких и 6530 дебелих свиња мађарског соја.

Продавало се:

Прима роба од 40—41½ новчића
Средња „ „ 37—39 „
Лака „ „ 32—36 „
Назимад „ 30—40 „

на килограм живе тежине без потрошарине.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

20. апр. (1.) маја.

Дукати — — — — — —	5 ф. 75 н.
Наполеондори (20 франака) —	9 ф. 68 н.
Угарска златна рента — — —	123 ф. 25 н.
Аустријска златна рента — —	122 ф. 75 н.
Угарска крунска рента — —	99 ф. 30 н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	59 ф. 65 н.

Најновије вести.

† Прото Никола Беговић.

Брзојављају нам из Горњег Карловца да је онде јуче у четвртак преминуо остарели честити свештеник српски и народни борац прото Никола Беговић. Погреб ће бити у суботу. Покојни Беговић је баш ове године о св. Сави навршио пуних педесет година свог ревносног службовања цркви и народу, за које је време често прогањан и затваран био, а све са свога родољубља спрам народа и верности својој светој цркви. Нека му је лака црна земља, а спомен ће му вечно живети међ народом српским, кога је он толико љубио!

ОГЛАСИ.

ОГЛАС.

На основу закључка скупштине од 27. октобра прошле године број 27. и одобрења пречасне епарх. конзисторије бачке од 20. марта т. г. бр. 397./119. намерава туријска црквено-школска општина своју св. цркву, како с поља тако и изнутра оправљати као:

1. Позлатити и чистити иконостас и св. иконе;
2. Бојадисати-марморирати целу унутрашњост цркве;
3. Претрести црквени кров и кречити целу цркву и торањ;
4. Постављати гвоздену портанску заграду у дужини од 60—100 метара.

Пошто на преднаведене радње нема зготовљеног предрачуна, овим се позивају заинтересовани, да изволе до 1. (13.) маја т. г. у општину доћи, посао прегледати и своје предрачуне до поменутог дана претседништву црквене општине предати.

Онај предрачун, који црквени одбор за најсолиднији усвојио, а пречасна епархијска конзисторија одобрила буде, биће по постојећем обичају наплаћен.

Опширнији извештај даје општински претседник.

У Турији, 12. (24,) априла 1895. год.

3—3 **Црквени одбор.**

ЈЕФТИНО НА ПРОДАЈУ

има 2 каруца и то: 1 затворена, 1 отворена, обоје у врло добром стању скоро нове. Има и једна проста кола и једна теретна кола на продају. Ближе извешће даје Франц Вајс, Нови Сад, футошка улица број 42. 3—3

НА ЗНАЊЕ.

Јављам п. н. публици да сам своју **сликарску радионицу** сместио **у кућу г. Мандића**, грчко-школска ул. бр. 6., и примам све радове који у ову струку спадају.

Молим српске правосл. црквене општине и срп. правосл. манастире, који су вољни своје св. цркве обнављати, нека се изволу на мене обратити. Исто тако молим и сву поштовану г. г. накладнике св. икона и св. црк. утвари, да ме изволу својим поручбинама почаствовати.

За израду најбоље сведоче моји досадањи радови у многим срп. правосл. св. црквама и св. манастирима.

Нови Сад, априла 1895.

С поштовањем
1— **Мита Петровић и друг**
сликар.

ПРОДАЈА АПОТЕКЕ

Због болести и старости продајем моју апотеку, постојећу у Београду на великој пијаци, у средини вароши, са врло пробитачним условима.

Ради погодбе треба се обратити продавцу **Јовану Дилберу**
10—10 **апотекару у Београду.**

ТВОРНИЦУ ФИЈАКЕРА

КАО И СВИЈУ ВРСТА КАРУЦА ОТВОРЕНИХ И ЗАТВОРЕНИХ,

отворио сам, те примам да правим каруца, затворена и отворена кола и друге послове, што спадају у ову струку; даље примам на оправу стара кола и у промену нових, као и поткивање коња. — Овим најучтивије умољавам, да ми што многобројније посећивали.

Нови Сад.

С поштовањем
Јован Мунћан
кисачка улица бр. 19.
2—10 у сопственој кући.

БЕЧ VI. Mariahilferstrasse 35. **М. НАЈМАН** БУДИМ-ПЕШТА IV. Muzeumring 1.

ОСНОВАНО 1845.

Арад, Дебрецин, Вел. Варадин, Темишвар, Панчево, Загреб, Ријека, Сарајево, Тријест, Љубљана, Београд, Ниш, Крагујевац, Софија.

Да би многостраним жељама мојих многобројних муштерија одговорио, затворио сам своју досадашњу трговину у **Новом Саду, на главној улици у Недељковићевој кући** и отворио

НОВО СТОВАРИШТЕ

МОЛИМ ДА СЕ ПРОЧИТА

МОЛИМ ДА СЕ ПРОЧИТА

Да би се свака забуна избегла, слободан сам п. н. публику известити да се моје

СТОВАРИШТЕ ОДЕЛА

ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЧАКЕ

ИЗРИЧНО НАЛАЗИ

НА ФРАЊЕ ЈОСИФОВОЈ ПИЈАЦИ БРОЈ 7.

ДО ГРАНД ХОТЕЛ МАЈЕРА

ПРЕКО ПУТА ОД „ГВОЗДЕНОГ ЧОВЕКА"

и никакву другу радњу у Новом Саду неводим пити с којом у свези стојим.

Робу само најбоље каквоће. Цене строго утврђене.

С поштовањем

М. НАЈМАН

ИЗ БЕЧА.

14—24

МОЛИМ ДА СЕ ПРОЧИТА

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Никола Малешевић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Н. Саду